

Etické dilema č. 1 - Drezína

Zadání a vysvětlení

Jedná se o ve svém principu známé etické dilema. Poměrně zásadní roli pro rozhodování však hrají přesné okolnosti a popis detailů. Tuto konkrétní verzi jsem připravil pro zážitkový kurz Pout' za kořeny mrtvých mystiků a měla následující podobu:

Účastníci se vydali na noční aktivitu v neznámém terénu a postupovali podle svítících tyčinek různých barev. Podle svého rozhodnutí byli směřováni na další stanoviště. Tam byli konfrontováni s osobním příběhem toho, koho svým rozhodnutím poškodili.

Následně mohli znovu zvážit, zda by své původní ponechali, či zda by jej změnili. Podle toho postupovali na další stanoviště. Tam se sešli s těmi, kdo šli stejnou cestou, a vše prodebatovali. Na dalším stanovišti se pak sešli všichni účastníci a vedli diskusi o svých argumentech.

V principu zadání ponecháme. Využijeme však toho, že máme prostor pro to průběžnou reflexi vyjádřit i písemně. Není tu sice taková možnost vše průběžně diskutovat, na druhé straně můžeme lépe oddělit jednotlivé fáze a po každé fázi může každý definovat své argumenty.

Drezína

Sedíš na skále. Dole pod útesem vede železniční trať. Na kolejích je pět svázaných lidí. Blíží se k nim neřízená drezína. Pokud do nich narazí, tak je všechny usmrtí. Vedle tebe sedí stošedesátakilový nesympatický muž. Potí se a funí. Žádnou ze zmíněných šesti osob neznáš osobně. Víš zcela jistě, že pokud muže vedle sebe shodíš dolů na trať, vykolejí drezínu, sám zemře, ale zachrání oněch pět osob na kolejích. Musíš se rychle rozhodnout.

Pokud se rozhodneš do něj strčit, vyber odpověď 2A. Pokud se rozhodneš nejednat, vyber odpověď 2B. Jiná možnost není, pro jednu z nich se rozhodnout musíš.

Nejprve se pokus uspořádat (a písemně vyjádřit) myšlenky a argumenty pro jedno či druhé rozhodnutí. Teprve potom přejdi k příběhu 2A či 2B.

Příběh 2 A

S ohledem na své rozhodnutí ze stanoviště 1 si nyní přečti příběh 2A.

2A

Sedíš na skále. Poprvé ve svém životě ses rozhodl vzepřít se svému dosavadnímu životnímu stylu a vystoupal jsi na vrchol. Ztěžka oddychuješ. Dole pod útesem vede železniční trať. Na kolejích je pět svázaných lidí. Blíží se k nim neřízená drezína. Pokud do nich narazí, tak je všechny usmrtí. Vedle tebe sedí muž, který vše sleduje. Náhle ucítíš, že do tebe strčil a ty padáš dolů na koleje. Náraz ti drtí kosti a v tu chvíli do tebe vráží rozjetá drezína. Nechápeš vůbec nic.

Nyní můžeš své původní rozhodnutí ze stanoviště 1 znovu zvážit.

Je tu tedy příležitost posoudit a přehodnotit své předchozí argumenty.

Pokud se rozhodneš rozhodnutí ponechat, přidej se ke skupině N. Pokud se rozhodneš své původní rozhodnutí změnit, přidej se ke skupině M.

Poslední částí úkolu je seznámit se s příběhem přinášejícím jiný pohled.

Přečti si tedy příběh 2B.

Nyní je na tobě, zda se přiřadíš do skupiny M či N.

A je tu následně také možnost pro závěrečné shrnutí.

Příběh 2 B

S ohledem na své rozhodnutí ze stanoviště 1 si nyní přečti příběh 2B.

2B

Pomalou otevíráš oči. Ruce a nohy máš svázané, sedíš na kolejích, připoután ke čtyřem kamarádům. Nerozumíš vůbec tomu, co se děje, už od té chvíle, kdy byla přepadena banka, kde sis chtěl vybrat peníze. Slyšíš sílící hluk motorů. Nahoře na skále vidíš nějaké postavy. Snad něco udělají. Snad vám pomohou, je to jediná tvá šance. Vždyť jsi tak mladý. Hluk však sílí a obrysy těžkého stroje se zvětšují. Náhle ucítíš náraz a vidíš jenom tmu.

Nyní můžeš své původní rozhodnutí ze stanoviště 1 znovu zvážit.

Je tu tedy příležitost posoudit a přehodnotit své předchozí argumenty.

Pokud se rozhodneš rozhodnutí ponechat, přidej se ke skupině N. Pokud se rozhodneš své původní rozhodnutí změnit, přidej se ke skupině M.

Poslední částí úkolu je seznámit se s příběhem přinášejícím jiný pohled.

Přečti si tedy příběh 2A.

Nyní je na tobě, zda se přiřadíš do skupiny M či N.

A je tu následně také možnost pro závěrečné shrnutí.

S přání mnoha kreativních pohledů

Eman Hurych